

TERUG NAAR DE BRON

TONE BRULIN over zijn 'afwijkende regio' in 1955. Een Kongo-stuk dat van de affiche verdween.

In 1955 had ik een contract als regisseur bij de Koninklijke Vlaamse Schouwburg te Brussel. Er stond een stuk van Jos Janssen, de populaire auteur van *De klucht van den braven moordenaar*, op het repertoire. Het heette *Terug naar de bron* en was geschreven in samenwerking met zijn broer Edmond, een koloniaal.

Met veel nostalgie denken de kolonialen aan de goede oude tijd. Toen was het nog rustig in de Kongo. Of beter: door geen ruchtbaarheid te geven aan feiten van sociale onrust leefde men comfortabel met het gezegde: 'wat niet weet, wat niet deert'.

Het moet een hooggeplaatste Belg geweest

zijn, die toen het systeem van 'évolués' had uitgevonden. Met évolués werden negers aangeduid die ergens halfweg stonden tussen apen en volwaardige personen. (...)

In het stuk van Jos en Edmond kon men zien hoe zo'n specimen van évolué de hoop van zijn weldoener, administratie en missie, de kop indrukt. Hij volgt de raad van de dorps-tovenaar op en steekt de boel in de fik.

Deze toekomstvisie verborg een zedenles in de aard van: 'Past op, blanken, onze beste bedoelingen gaan de mist in. De bril van zo'n geleerde neger is vaak van ongeslepen glas. De koffer die hij draagt is meestal leeg. Hij heeft soms een fijngesneden pak uit Parijs aan, maar trek zijn hemd uit en op zijn blote borst zal je amuletten van een voorvaderlijk bijgeloof ontdekken.'

Evolués werden gevaarlijk geacht, vooral als

PROVIDE SIGNIFICANT INPUT TO ON-GOING POLITICAL NEGOTIATIONS. 10. IT IS RECOMMENDED THAT RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994

nen die aan de bijbel doen denken. Dan ben je wel echt vër van een televisietaal verwijderd. Toen we de eerste voorstellingen in Avignon speelden, was die afstand nog niet overbrugd. Enerzijds was er het meisje-van-het-eerste-deel dat haar steruitzending maakt en anderzijds het meisje-van-het-tweede-deel. Tussen die twee bestond er geen verband. We kregen veel kritiek daarop. Ook de actrice werd er bijna gek van en vroeg: 'Wat moet ik in godsnaam spelen?' In haar spel kon ze die dingen onmogelijk bij elkaar brengen. Het materiaal was te heterogeen, kwam niet samen. Ik heb toen een

grote inspanning moeten leveren en me afvragen: 'Hoe kan het meisje dat Jacob als "reisgezel" wil - en dat ik in die hoedanigheid werkelijk nodig had in het stuk - potentieel aanwezig zijn in de sterjournaliste bij het begin? Hoe loopt haar traject? Van daaruit waren we verplicht ons opnieuw veel vragen te stellen en ook onze manier van spelen aan te passen. Om het wat makkelijker te formuleren: we hadden minder incarnatie en méér verhaal nodig - Brecht dus om het simpel te stellen! Om de eenheid in het personage Bee Bee te vinden, hadden wij een epische dimensie nodig. Dat

RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 RWANDA 1994 THE COUNTRY. 11. FORCE COMMANDER WILL BE MEETING WITH THE VERY VERY IMPORTANT POLITICAL PERSON

genlijk nog bezig. Ik herhaal nog maar eens dat ik het me niet kan voorstellen, waarop hij nog maar eens herhaalt dat er zoveel is dat je je niet kan voorstellen.

